

Styrelsen for Evaluering og
Kvalitetsudvikling af
Grundskolen

Snaregade 10A
1205 København K.
Tlf. 3392 6200
Fax 3392 6182
E-mail
skolestyrelsen@skolestyrelsen
.dk

Status medio april 2007 vedrørende projektet til fremme af evalueringskulturen i folkeskolen

16. april 2007
Sags nr.:
005.433.011

Dette notat er en opdatering af tidligere statusnotater vedrørende projektet ”Fremme af evalueringskulturen i folkeskolen”. Tidligere notater er daterede henholdsvis den 27. november 2006 og den 23. januar 2007.

Generelt kan det konstateres, at projektets tidsplan bliver fulgt i forhold de centrale leverancer, der er placeret i 1. halvår 2007. Evalueringsportalen www.evaluering.uvm.dk blev lanceret den 1. marts 2007, og den første version af de tre første test bliver som forudsat afviklet i perioden 1. maj til udgangen af juni 2007, dog således at testene efterfølgende vil skulle justeres og suppleres på en række punkter.

Projektets risikoanalyse vurderes løbende i samarbejde med Skolestyrelsens rådgiver Devoteam Consulting. Pt. er det Skolestyrelsens vurdering, at projektets samlede risikoprofil fortsat er relativ høj.

Nedenfor opgøres status for de enkelte leverancer i projektet.

Netstedet (evalueringsportalen)

Evalueringsportalen gik i luften den 1. marts 2007 på adressen www.evaluering.uvm.dk. Der er tale om en første version af portalen, der løbende skal videreudvikles med nyheder samt flere materialer til de forskellige målgrupper (se nedenfor under ”Materialerne”).

Skolestyrelsen vil endvidere nedsætte et brugerpanel, der kan komme med forslag til den fortsatte udvikling af portalen.

Materialerne

Denne leverance består i generelt vejledningsmateriale om løbende evaluering, beskrivelser af evalueringsværktøjer samt inspirationsmateriale til evaluering i de enkelte fag. Materialerne er tilgængelige på evalueringsportalen.

Ved lanceringen af evalueringsportalen den 1. marts 2007 var ca. 130 materialer (artikler, vejledninger og værktøjer) klar og tilgængelige for brugerne. Oprindeligt var det planen, at godt 150 artikler skulle være klar den 1. marts, men kvalitetssikringen medførte, at et mindre antal artikler ikke kunne godkendes på det planlagte tidspunkt. De resterende artikler bliver løbende lagt på portalen.

Fordelingen af artikler i forhold til målgrupper er endnu ikke endelig, og artiklerne skal i højere grad målrettes til såvel de professionelle brugere (bl.a. lærere, ledere, skolebestyrelser og kommuner) som offentligheden i bredere forstand. Materialerne på portalen er primært rettet mod lærere og skoleledere.

Der arbejdes pt. på at få udarbejdet vejledningsartikler om, hvordan lærerne kan følge op på de nationale test. Disse artikler vil være tilgængelige fra den 1. maj 2007 for så vidt angår den første version af de tre første test.

Endelig udvikles en række fagspecifikke inspirationsmaterialer til de øvrige fag og emner i folkeskolen. Materialerne til brug for 6 nye fag (bl.a. engelsk, historie mv.) skulle efter planen være tilgængelige fra den 1. maj 2007, men COWI vurderer, at kun ca. halvdelen af de 95 artikler vil være tilgængelige den 1. maj. De resterende artikler forventes lagt på portalen ultimo maj. I 2008 suppleres portalen med flere materialer til 14 resterende fag og emner.

De nationale test

Som forudsat i lovforslag nr. L 101 om bl.a. indførelse af de nationale test som pædagogisk redskab, er det hensigten, at den første version af testene i matematik i 6. klasse, fysik/kemi i 8. klasse samt læsetesten i 8. klasse inden for faget dansk skal være klar den 1. maj 2007. De øvrige obligatoriske test skal være klar 1. april 2008.

Opgaverne i hver test skal i den endelige version ligge inden for tre emner - det er de såkaldte profilområder. Testene er opdelt på profilområder, så læreren får en mere nuanceret profil af elevens standpunkt i faget.

Følgende profilområder skal indgå i den endelige version af de tre test:

Fysik/kemi 8. klasse

Profilområde 1: Energi og energiomsætning

Profilområde 2: Fænomener, stoffer og materialer

Profilområde 3: Anvendelser og perspektiver

Energi og energiomsætning omfatter eksempelvis energiressourcer, energiomsætning, energiforsyning, energioverførelse, energikvalitet samt

miljøforhold, der knytter sig til energiproduktion, energiforbrug og energidistribution.

Fænomener, stoffer og materialer handler eksempelvis om partikkelmodeller for stoffers opbygning, det periodiske system, egenskaber som ledningsevne, surhedsgrad, temperatur, tilstandsformer ved materialer og stoffer samt fænomener, som knytter sig til lys, lyd, luft, vand, elektricitet, radioaktivitet, vejr og observationer af nattehimlen.

Anvendelser og perspektiver omfatter bl.a., hvordan fysisk og kemisk viden anvendes i dagligdagen og i teknikken. Derudover hvordan viden om fysik og kemi har forandret vores opfattelse af verden (verdensbilleder, mikrokosmos, makrokosmos). Dette profilområde omfatter således problemstillinger fra de to andre profilområder, men med et anvendelsesorienteret perspektiv.

Matematik 6. klasse

Profilområde 1: Tal og algebra

Profilområde 2: Geometri

Profilområde 3: Matematik i anvendelse

Tal og algebra omfatter færdigheder i at kende til hele tal, decimaltal og brøker. Her arbejdes med at genkende og behandle problemer, der kan løses med de fire regningsarter. Brøker, decimaltal og procent indgår. Det drejer sig om færdigheder som hovedregning og procentregning, samt kendskab til sammenhængen mellem tal og tegning f.eks. i aflæsningen af en graf.

Geometri handler om elevens arbejde med forskellige geometriske figurer og deres egenskaber. Måling og beregning af afstand, flade, rum og vægt indgår. Der kan f.eks. i testen stilles opgave om at finde rette vinkler eller beregne rumfanget i en kasse. Men også kendskab til spejlinger og symmetri kan testes.

Matematik i anvendelse omhandler elevens anvendelse af matematik i en række situationer og sammenhænge. Det vil sige at vælge og benytte de fire regningsarter i en konkret sammenhæng og anvende og forstå informationer som indeholder matematikfaglige udtryk. Dette profilområde omfatter således problemstillinger fra de to andre profilområder, men med et praksisorienteret perspektiv, f.eks. procentregning ved rabatøb.

Læsning (dansk) 8. klasse

Profilområde 1: Sprogforståelse

Profilområde 2: Afkodning

Profilområde 3: Tekstforståelse

Sprogforståelse, omfatter færdigheden i at forstå sprogets indhold, f.eks. i lyd og billeder, samt sproglig korrekthed. Det kan eksempelvis lade sig måle ved arbejde med synonymer og evnen til at forestille sig, hvad der er underforstået i teksten. Man kan være dygtig til sprogforståelse uden at kunne læse skrevne ord.

Afkodning handler om den mere tekniske side af læsningen. Det vil sige færdigheden i at identificere de enkelte skrevne bogstaver og ord. Det kan eksempelvis lade sig måle ved at koble ord og billeder. Man kan være dygtig til at afkode tekst, uden at forstå indholdet i sproget.

Tekstforståelse omfatter færdigheder i at læse sammenhængende tekster. Tekstlæsning kobler færdigheder i afkodning og sprogforståelse. Med tekstlæsning menes både opfattelse af meningen, evnen til at reflektere over teksten og evnen til at læse mellem linjerne. Det drejer sig f.eks. om genrekendskab og evnen til at kunne skelne ældre tekster fra nye.

Status

Siden sidste statusnotat den 23. januar 2007 har der været særligt fokus på udvikling og afprøvning af testsystemet samt på, om de opgaver, der er udviklet til testene indenfor hvert profilområde, lever op til kravene.

Opgavebanken

I marts og april måned har der været særligt fokus på den opgavebank, der vil danne grundlag for afviklingen af den første version af de tre første test fra 1. maj 2007. I forbindelse med en afprøvning af testsystemet vurderede Skolestyrelsen, at der muligvis ikke var en tilstrækkelig stor spredning i opgavernes sværhedsgrad.

Skolestyrelsen har på denne baggrund bedt COWI om en vurdering heraf.

COWI har den 16. april 2007 leveret en endelig vurdering af opgavebanken for de tre første test, herunder om de tre første test kan afvikles som planlagt fra den 1. maj 2007.

COWI konkluderer:

- At der med hensyn til bredden i opgavernes sværhedsgrad er tilstrækkeligt mange opgaver til både stærke og svage elever, dog med et forbehold ifht. de allersvageste elever.
- At testene kan gennemføres på 7 ud af 9 profilområder (hver test har normalt 3 profilområder). I to profilområder har opgaverne ikke bestået kvalitetskontrollen. Det drejer sig om profilområdet ”afkodning” i læsning 8. klasse og profilområdet ”tal og algebra” i matematik 6. klasse. COWI anbefaler som følge heraf, at testen i læsning og testen i matematik i den første version kommer til at indeholde hver 2 profilområder i stedet for 3. Endvidere vil længden af disse to være 30 min. i stedet for 45 min.

- At opgavebanken ikke er fuldt udbygget, men at der vurderes at være et tilstrækkeligt antal opgaver til at gennemføre test indenfor 7 profilområder i første runde.

Med de profilområder, som nu ligger klar, vil testene også i år kunne bruges til at vurdere elevernes niveau inden for centrale dele af fagene. Når lærerne og forældrene får testresultaterne, fremgår det klart, hvilke profilområder eleverne er blevet testet i. Det fremgår også, hvordan eleverne har klaret sig inden for hvert profilområde, så læreren på disse områder kan inddrage resultaterne ved tilrettelæggelse af undervisningen i forhold til den enkelte elev.

Testene er ikke tænkt til at dække alle emner inden for fagene, men udelukkende de emner, som er særligt egnede til at lade sig evaluere ved hjælp af it-baserede test. Dette gælder uanset antallet af profilområder. Nogle kundskaber og færdigheder kan bedre evalueres på anden vis og har derfor ikke på noget tidspunkt været planlagt til at indgå i testene. For eksempel kan andre metoder være mere egnede til at evaluere oplæsning af tekster og selvstændig formulering af matematiske problemer. Med ét profilområde mindre i to af testene vil lærerne kunne anvende alternative evalueringsmetoder på disse områder.

Udviklingen af det faglige indhold i profilområderne er i øvrigt forudsat at skulle ske i hele kontraktperioden.

Skolestyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at den første version af testene kan gennemføres i maj-juni 2007 med den ændring, at to af testene indeholder 2 profilområder i stedet for 3. Der vil – som følge af COWI's forbehold – i forbindelse med gennemførelsen skulle fokuseres særligt på de allersvageste elevers udbytte af testen.

Det er forudsat i kontrakten med COWI, at de nationale test løbende skal vurderes og forbedres. Det er aftalt mellem Skolestyrelsen og COWI, at godkendelsen af leverancen af testene skal bero på en evaluering af testforløbet – herunder opgavebanken - for de tre første test, jf. nedenfor.

Et notat fra COWI om status for test vedlægges.

Testsystemet

I henhold til tidsplanen vil COWI arbejde på udviklingen af systemets funktionalitet frem til slutningen af april måned. Skolestyrelsen har bedt COWI om at vurdere, hvorvidt den stramme tidsplan vil give anledning til tekniske problemer – blandt andet under hensyn til, at det er samme system, som skal anvendes til den elektroniske afvikling af afgangsprøverne i geografi og biologi i maj måned. COWI har meddelt, at der kun er en meget lille risiko herfor.

Skolestyrelsen har aftalt med COWI at gennemføre en generalprøve på de adaptive test. Formålet med generalprøven er dels at forebygge tekniske problemer, dels at afprøve systemet med den maksimale belastning, som testsystemet skal kunne holde til (ifølge kontrakten 6.600 elever samtidigt).

Opsamling af erfaringer fra brugerne og evaluering

Skolestyrelsen vil lægge særlig vægt på at dokumentere brugernes oplevelse af testsystemets anvendelighed og kvalitet. Det er i den sammenhæng planlagt, at:

1. Skolestyrelsen i perioden maj-juni opsamler erfaringer fra brugerne af testsystemet (skoleledere, lærere og elever). Formålet er at indsamle brugeroplevelser, der kan anvendes til fremadrettet at udvikle de nationale test. Erfaringsopsamlingen planlægges gennemført via observationer og interview på et mindre antal skoler (inklusive specialskoler) og en analyse af henvendelser.
2. Skolestyrelsen opretter en særskilt e-mail med adressen risogros@skolestyrelsen.dk, hvor skolerne kan sende ris og ros vedrørende testene samt forslag til forbedringer.
3. Skolestyrelsen sammen med COWI gennemfører en række initiativer for at evaluere den første version af testene og dermed identificere andre forbedringsmuligheder, f.eks. om testene i højere grad skal indrettes på, at specialundervisnings elever kan anvende dem. I efteråret 2007 påtænkes afholdt en konference, hvor erfaringerne fra gennemførelsen af første version af testene og de opnåede resultater af evalueringen bliver præsenteret og drøftet.

National præstationsprofil

Det følger af folkeskolelovens § 13 a, at undervisningsministeren hvert år offentliggør landsresultaterne af testene, både for testene som helhed og for de enkelte profilområder (præstationsprofilen). Det fremgår af lovens forarbejder, at de offentliggjorte landsresultater skal vise, hvordan eleverne på landsplan - i de forskellige fag og på de forskellige klassetrin - fordeler sig inddelt efter relevante resultat kategorier.

Kommunalbestyrelsen og skolelederen skal have en tilbagemelding om den enkelte skoles testresultater, både absolut set og korrigeret for forskelle i elevernes socioøkonomiske baggrund. Udvikling af de nøjagtige metoder til korrektion af testresultater for social baggrund mv. vil ske på baggrund af nærmere analyser af de første testresultater. De samlede testresultater foreligger medio september, når der i august og primo september er afholdt test for de elever, som var syge ved testafholdelsen i maj og juni.

Skolestyrelsen og UNI-C er i gang med at forberede udvikling af metoden til social korrektion. Analyser af de samlede testresultater og metodeudviklingen forventes færdig således, at testresultater korrigeret for social baggrund kan foreligge medio november 2007.

Tilgængelighed til testene

Et af de områder, hvor testene ikke fuldt lever op til kravene i kontrakten, og hvor der bør ske forbedringer, vedrører tilgængelighed for elever, der har brug for særlige hjælpemidler. Således er opgaverne i testene fra COWI's side f.eks. ikke godt nok forberedt til anvendelse af talesyntese, og de grafiske illustrationer er ikke forsynet med beskrivelser, der ville kunne sætte synshandicappede i stand til at løse opgaverne.

Skolestyrelsen har på denne baggrund taget spørgsmålet op til drøftelse med De Samvirkende Invalideorganisationer og Center for Ligebehandling af Handicappede. Efter råd fra DSI er der nu indledt et samarbejde med organisationerne på synsområdet med henblik på at deltage i arbejdet med at forbedre tilgængeligheden i de næste udgaver af testene.

Skolestyrelsen vil endvidere udarbejde en vejledning til skolerne, som beskriver mulige forholdsregler, så også elever med funktionsnedsættelser kan aflægge testene. Der kan være tale om at anvende støttepersoner eller tekniske hjælpemidler.

Formidling og kampagne

Siden sidste statusnotat er der gennemført en omfattende kampagneindsats relateret til projektet. De gennemførte aktiviteter kan sammenfattes således:

- Der er produceret to film rettet mod henholdsvis forældre og lærere. Filmene er tilgængelige på evalueringsportalen og forventes derudover udsendt i april måned som en dvd til samtlige folkeskoler og kommuner.
- Der er trykt en folder om evaluering, test og elevplaner i folkeskolen til forældre med elever i folkeskolen. Folderen er medio marts udsendt til alle folkeskoler og øvrige institutioner med folkeskoleundervisning med henblik på udlevering til forældrene. Folderen er udsendt i ca. 660.000 eksemplarer. Folderen er i øvrigt oversat til en række andre sprog end dansk, og disse versioner kan downloades fra evalueringsportalen. Folderen vedlægges.
- Der er i marts og april afholdt 15 temadage på landets centre for undervisningsmidler med deltagelse af mere end 1.600 deltagere (skoleledere, tillidsrepræsentanter, kommuner m.fl.).

Som supplement til ovenstående udsender Undervisningsministeriet løbende nyhedsbreve om folkeskolen til skoleforvaltninger, skoleledere m.fl. Seneste nyhedsbrev blev udsendt i marts 2007. Skolestyrelsen vil

udsende et særligt nyhedsbrev inden den 1. maj, hvor skolerne får de seneste oplysninger, der kan skabe grundlaget for den bedst mulige afvikling af den første version af de nationale test.

Endvidere indkaldes projektets referencegruppe inden 1. maj, hvor der vil blive orienteret om særligt de nationale test. Deltagerne i referencegruppen er KL, Danmarks Lærerforening, Skole og Samfund, Danske Skoleelever, Danske Regioner og Børne- og Kulturchefforeningen.